

Základní škola Ústí nad Labem, Anežky České 702/17, příspěvková organizace

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.2887

Název projektu: „Učíme lépe a moderněji“

OP VK 1.4

Výukový materiál

Název DUMu: **VY_32_INOVACE_08_13_Léčivé rostliny**
Číslo skupiny: 2
Autor: Mgr. Tomáš Fiedr
Vzdělávací oblast/Předmět/Téma: Člověk a svět práce/Pracovní činnosti/Léčivé rostliny
Druh učebního materiálu: Výuková prezentace
Metodický list: ne

Anotace: Materiál je určen pro žáky 7. ročníku. Žáci se seznamují s nejnámějšími léčivými rostlinami, jejich výskytem, léčivými účinky a způsoby použití.

Ověřeno ve třídě: 7. B

Datum ověření:

Prohlášení: Prohlašuji, že při tvorbě výukového materiálu jsem respektoval(a) všeobecně užívané právní a morální zvyklosti, autorská a jiná práva třetích osob, zejména práva duševního vlastnictví (např. práva k obchodní firmě, autorská práva k software, k filmovým, hudebním a fotografickým dílům nebo práva k ochranným známkám) dle zákona 121/2000 Sb. (autorský zákon). Nesu veškerou právní odpovědnost za obsah a původ svého díla. Prohlašuji dále, že výše uvedený materiál jsem ověřil(a) ve výuce a provedl(a) o tom zápis do TK.

Dávám souhlas, aby moje dílo bylo dáno k dispozici veřejnosti k účelům volného užití (§30 odst. 1 zákona 121/2000 Sb.), tj. že k uvedeným účelům může být kýmkoliv zveřejňováno, používáno, upravováno a uchováváno.

Datum: Podpis:

Léčivé rostliny

Kopřiva dvoudomá

- V České republice je rozšířena po celém území a ve všech výškových stupních
- hojně roste na rumišťích, v pobřežních porostech, v příkopech, podél cest, lužních či vlhkých suťových lesích a okolo plotů
- Sbírá se hlavně list nebo nať
- působí jako antirevmatikum, protizánětlivě, urychluje hojení ran, protiprůjmově, antivirově (zejména proti virům chřipky), podporuje činnost slinivky a vaječnicků, působí močopudně, zastavuje krvácení, zlepšuje prokrvení vnitřních orgánů, při léčbě žlučníku a ledvin, jako prostředek podporující tvorbu mateřského mléka, kořene se užívá zejména zevně proti vypadávání vlasů

Obr. 1

Obr. 2

Divizna velkokvětá

- Roste na slunných místech (např. podél cest, na kamenitých stráních)
- Pomáhá při průduškových onemocněních a nemocech z nachlazení; léčí kašel a má protizánětlivé účinky.
- Sbírá se květ.
- Kvete od července do září.

Obr. 3

Obr. 4

Jitrocel kopinatý

- Na území Česka, se vyskytuje na polích, u cest či na loukách a mezích.
- Sbírají se listy mezi květnem až srpnem.
- Působí proti kašli a má protizánětlivé a antibiotické účinky, čehož se využívá k léčbě vředových chorob žaludku, dvanáctníků i tlustého střeva, dýchacích cest, na opary, při kožních infekcích, usnadňuje potíže způsobené astmatem, záněty průdušek, čerstvá šťáva z listů používá na menší rány, ekzémy, spáleniny a zanícené rány.

Obr. 5

Obr. 6

Bez černý

- Keř rostoucí do výšky 7 - 10 m, nacházíme na vlhkých lesních mýtinách, na kamenitých místech, v roklích, na mezích, u cest a na rumišťích. V přírodě roste volně na světlých i polostinných místech.
- Všechny části rostliny mají léčivé účinky.
- Odvar ze sušených květů je močopudný, rozpouští hleny a podporuje pocení. Má diuretické účinky, snižuje horečku a mírní kašel.
- Šťáva z plodů se užívá k léčení migrén a nervových chorob, zejména při zánětu trojklaného nervu. Čerstvé plody mají projímavý účinek, sušené se používají proti průjmům.

Obr. 7

Obr. 8

Heřmánek pravý

Často roste jako plevel v obilí, sbírá se květ.

Heřmánek se hojně využívá v kosmetice a léčitelství. Dá se z něj udělat čaj nebo odvar. Působí jako antiflogistikum (k léčbě zánětů), karminativum, spasmolytikum (uvolňuje křeče) a diaforetikum (zvyšuje pocení). Pomáhá od bolesti, při hojení ran, navozuje celkové uklidnění. Je účinný při zánětech ústní dutiny, očních spojivek a pohlavního ústrojí, při žaludečních a střevních potížích, pomáhá léčit žaludeční vředy, při bronchiálním astmatu, při léčbě infikovaných sliznic a kůže, při alergických reakcích na kůži, uvolňuje křeče zažívadel a střevní plyny. Může na něj být alergická reakce.

Obr. 9

Obr. 10

Kostival lékařský

- Najdeme ho na březích řek a potoků, vlhkých loukách, vlhkých polích nebo v lužních lesích.
- Sbírá se především kořen, někdy i list
- Používá se především jako mast nebo na obklady - na zlomeniny, při zánětu žil, při pohmožděninách.

Obr. 11

Obr. 12

Lípa srdčitá

- Statný opadavý listnatý strom s košatou, vysoko klenutou korunou, který dorůstá 30 a více metrů
- Užívá květ i s listenem. Sbírá se ještě před plným rozkvětem.
- Čaj se používá při onemocněních dýchacího ústrojí, zejména při nachlazení a při kašli, kde pomáhá uvolňovat hleny. Dále je užíván při potížích s ledvinami a močovým měchýřem. Reguluje činnost trávicího ústrojí.

Obr. 13

Obr. 14

Mateřídouška obecná

- Roste převážně na suchých travnatých stráních, písčinách, teplých vápencových podkladech, stepích, ale i loukách, mezích a některé i ve světlých lesích.
- Sbírá se nať na začátku květu.
- Čaj je účinný při onemocněních horních cest dýchacích (kašel, chřipka, zánět průdušek), při poruchách zažívání spojených s plynatostí a kolikami (zvyšuje vylučování žaludečních šťáv). Rovněž navozuje klid, příjemný spánek, pomáhá při bolestech hlavy, závratích a nervových slabostech.

Obr. 15

Podběl obecný

- Roste převážně na vlhkých místech, na polích, u vody, na loukách, na březích potoků a v příkopech.
- Sbírá se květ a list. Žluté květy se sbírají v březnu a v dubnu, listy se sbírají od května do června.
- Má dezinfekční a protizánětlivé účinky. Používá se při zánětech horních cest dýchacích k lepšímu odkašlávání a k potlačení zánětů, čerstvé lístky z odvaru se přikládají na spáleniny, oteklé a bolavé klouby a na špatně hojící vředy.

Obr. 16

Obr. 17

Třezalka tečkovaná

- Roste na slunných stráních, sušších pastvinách, loukách, okrajích lesů, podél cest.
- Sbírá se kvetoucí nať.
- Středně silné antidepresivum, podporuje látkovou výměnu. Používá se k léčení zánětů nebo kožních ekzémů, zevně i vnitřně k léčení ran, pohmožděnin a zlomenin, zlepšuje kvalitu cévních stěn.

Obr. 18

Obr. 19

Poznej léčivé rostliny

Podběl obecný

Obr. 20

Poznej léčivé rostliny

Heřmánek pravý

Obr. 21

Poznej léčivé rostliny

Obr. 22

Divizna velkokvětá

Zdroje:

- 1/ http://livingafield.com/images/Urtica_dioica_01.jpg
- 2/ http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/d/d2/Illustration_Urtica_dioica0.jpg/373px-Illustration_Urtica_dioica0.jpg
- 3/ <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/76/Verbascum.densiflorum.1.jpg/220px-Verbascum.densiflorum.1.jpg>
- 4, 22/ http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c8/Verbascum_densiflorum_S2.jpg/258px-Verbascum_densiflorum_S2.jpg
- 5/ <http://commondatastorage.googleapis.com/static.panoramio.com/photos/original/44853008.jpg>
- 6/ <http://delta-intkey.com/angio/images/ebo11641.jpg>
- 7/ [http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/58/Elder_Flowers_\(Sambucus_nigra\) - geograph.org.uk - 199374.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/58/Elder_Flowers_(Sambucus_nigra) - geograph.org.uk - 199374.jpg)
- 8/ http://4.bp.blogspot.com/-gv5_0l1SJZ8/T8Jv3TIHEil/AAAAAAAAAOU/mHm160Oco38/s1600/Sambucus_nigra3.jpg
- 9/ <http://www.ecoplanet.in/products/tea/images/greenteaimage/chamomile%20flower.jpg>
- 10, 21/ <http://rochedalecommunitygarden.net.au/wp-content/uploads/2012/10/chamomile.jpg>
- 11/ http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0b/Russian_comfrey_close_800.jpg/250px-Russian_comfrey_close_800.jpg
- 12/ http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/96/Symphytum_officinale - Iceland - 2007-07-10a.jpg/800px-Symphytum_officinale - Iceland - 2007-07-10a.jpg
- 13/ <http://www.oilsandplants.com/pics/linden2.jpg>
- 14/ http://www.words4it.com/dap_photos5/words4it_linden_5304_1200.jpg
- 15/ http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ab/Wilder_Thymian.jpg
- 16, 20/ <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/7f/Coltsfoot.jpg/792px-Coltsfoot.jpg>
- 17/ <http://berry.commixture.com/images/podbel.JPG>
- 18/ http://2.bp.blogspot.com/-x5k0a-1rljg/TygZ5Od72hi/AAAAAAAAHpw/445NdmboIwU/s1600/Saint_John%25E2%2580%2599s_wort_flower%2B%252810%2529.jpg
- 19/ <http://www.stuartwilde.com/wp-content/uploads/2012/04/st-johns-wort.jpg>